

Ansøgning om tilladelse til anlæg på søterritoriet

Dette ansøgningsskema benyttes ved ansøgning om tilladelser til etablering, renovering og udvidelse af anlæg på søterritoriet.

Husk at læse vejledningen på side 6, før skemaet udfyldes.

Eventuelle spørgsmål til ansøgningsskema og vejledning rettes til Kystdirektoratet på tlf. 99 63 63 63 eller via e-mail kdi@kyst.dk.

Bemærk: En ansøgning kan først behandles, når alle nødvendige oplysninger foreligger.

Til Kystdirektoratets notater:

Dato for modtagelse:	_____	Journal nr.:	_____
Projekttype:	_____	Sagsbehandler:	_____

A. Oplysninger om ansøger

Navn <i>Tænk tanken Hav, v. Karen Panum Quedens Schaarup</i>		
Adresse <i>Læderstræde 20</i>		
Lokalt stednavn	Postnr. 1201	By København K
Telefon nr. 30920006	Mobil nr. 30920006	E-mail kps@taenketankenhav.dk

B. Repræsentant (videnpartner – medansøger)

Navn

Syddansk Universitet, Biologisk Institut, v. Mogens Flindt

Adresse

Campusvej 55

Lokalt stednavn

Syddansk Universitet

Postnr.

5230

By

Odense M

Telefon nr.

35323710

Mobil nr.

20779973

E-mail

Mrf@biology.sdu.dk

C. Offentliggørelse af oplysninger

Ansøger giver ved underskrift tilladelse til, at ansøgningsmaterialet må offentliggøres på Kystdirektoratets hjemmeside www.kyst.dk. I henhold til persondataloven vil personfølsomme oplysninger, eller andre oplysninger friholdt for aktindsigt, uanset denne accept ikke blive offentliggjort.

Dato

07.11.2025

Underskrift

D. Anlæggets placering

Adresse

Der planlægges udplantning i 11 kommuner på i alt 12 lokaliteter. Se venligst Bilag 1_Beskrivelse af projektet, Felt E samt Bilag 3 Kort over lokaliteter for mere information.

Postnr.

By

Kommune

Matrikel nr. og ejerlavsbetegnelse

E. Beskrivelse af anlægget i sin helhed

Kan evt. uddybes i bilag

Bemærk: Nødvendige bilag skal også vedlægges, se rubrik I

I forbindelse med projektet, Det Store Danske Ålegræsinitiativ (nu navneskift til Danmark Planter Ålegræs), hvor vi i foråret 2024 opnåede tilladelse til udplantning af ålegræs på 46 lokaliteter og yderligere 12 lokaliteter i foråret 2025, spredt ud over landet, ansøger vi nu om tilladelser til yderligere 12 lokaliteter.

Projektperioden er 2024-2026, men der forventes opfølgning de efterfølgende år, hvorfor der ansøges om tilladelse til udplantning i perioden 2026-2029.

Tænketanken Hav og SDU søger tilladelse til udplantning på 24 ha ålegræs fordelt på 12 lokaliteter, inden for polygoner som er vist på kort i Bilag 3_kort over lokaliteter.

Intentionen er at lave testudplantninger i 2026, og såfremt disse udvikler sig positivt hen over den følgende sæson, vil der på udvalgte lokaliteter blive gennemført storskala-udplantninger i de efterfølgende år.

Områderne er nærmere afgrænset og beskrevet i den medsendte ansøgning: Bilag 1_Beskrivelse af projektet_felt E.

F. Beskrivelse af planlagte arbejdsmetoder

Kan evt. uddybes i bilag

Ålegræsskud til udplantning høstes ved hjælp af en rive fra robuste, nærliggende moderbede og opbevares herefter i saltvand, indtil udplantningen skal finde sted. Skuddene monteres på små jernsøm, som derefter plantes i havbunden i de ansøgte områder i et tilrettelagt mønster. Her vil det forgængelige jernsøm efter kort tid være nedbrudt, hvor jernet vil indgå som en del af den naturlige jernpulje i sedimenterne. Arbejdsmetoden beskrives mere udførligt i Bilag 2_Beskrivelse af arbejdsmetode, Felt F

G. Uddybning

Skal der i forbindelse med anlægget foretages uddybning?

- ☐ Ja
☒ Nej

Hvis ja skal mængden for uddybningen angives _____ m³

Beskrivelse af hvordan sedimentet fra uddybningen efterfølgende tænkes behandlet:

H. Opfyldning

Skal der i forbindelse med anlægget foretages opfyldning på søterritoriet?

- ☐ Ja
☒ Nej

Hvis ja skal mængden af opfyldningsmateriale angives _____ m³

Beskrivelse af opfyldningsmaterialets kvalitet:

I. Nødvendige bilag

Følgende bilag skal vedlægges:

- Søkort med indtegnet anlæg
- Matrikelkort med indtegnet anlæg
- Plan- og skitsetegning over det samlede anlæg
- Målsatte snittegninger over eventuelle moler, broer mv.
- Målfast oversigtskort med hele anlægget indtegnet
- Samtykkeerklæringer fra berørte grundejere

Evt. andet relevant materiale:

Bilag 1_Beskrivelse af projektet, Felt E
Bilag 2_Beskrivelse af arbejdsmetode, Felt F
Bilag 3_Kort over lokaliteter
Bilag 4_Opbakning fra havne og interessenter

J. Erklæring og underskrift

Undertegnede ansøger erklærer, at oplysninger, der står i ansøgningen, er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Dato	Fulde navn (benyt blokbogstaver)	Underskrift
07.11.2024	KAREN PANUM QUEDENS SCHAARUP	

Ansøgningen sendes med post til:
Kystdirektoratet

Bilag 1: Beskrivelse af projektet, Punkt E

Tænketanken Hav i samarbejde med Syddansk Universitet

7. november 2025

Til

Kystdirektoratet
Højbovej 1, 7620 Lemvig
kdi@kyst.dk

Ansøgning om tilladelse til udplantning af ålegræs (*Zostera marina*) på 12 lokaliteter i Danmark i forbindelse med Danmark Planter Ålegræs

Tænketanken Hav søger i samarbejde med Syddansk Universitet (SDU), Biologisk Institut, herved Kystdirektoratet om tilladelse til udplantning af ålegræs (*Zostera marina*) på 12 lokaliteter i Danmark.

Tænketanken Hav er en uafhængig, vidensbaseret og løsningsorienteret tænketank, hvis mandat er at skabe en forandring for havmiljøet i Danmark. Tænketanken Hav formidler samarbejde mellem virksomheder, borgere og beslutningstagere, der vil bidrage til et rent, sundt hav og en bæredygtig brug af havet. Tænketanken Hav er en privat finansieret tænketank, stiftet på initiativ af VELUX FONDEN, og opbygget som medlemsorganisation.

Formål

Formålet med **Danmark Planter Ålegræs** er at reetablere nogle af fortidens store ålegræsbede i de kystnære danske farvande som et forsøg på at forbedre habitat for fisk og smådyr samt bidrage til at vandmiljøet igen kan opnå god økologisk tilstand i henhold til Vandrammedirektivet. Samtidig har Danmark Planter Ålegræs som mål at genskabe danskernes tætte forhold til havet gennem engagement og mobilisering i ålegræsudplantning landet over. Derigennem bliver de bevidste om havets tilstand og har mulighed for at genfinde deres kærlighed til havet. Dette genskabte forhold til havmiljøet kan danne grobund for en forståelse af nødvendigheden af, at vi forvalter vores havmiljø bedre, så havet kommer på fode igen.

Projektet, der er støttet af Nordea-fonden, er designet som et unikt **citizen science projekt**, hvor frivillige medborgere bliver lokale ankre for genopretningen af ålegræs og monitoring af udplantningerne og de lokale miljøforhold. Al data bliver indberettet til og opbevaret af **Center for Marin Naturgenopretning** samt SDU v. Mogens Flindt. Herfra bliver resultaterne kommunikeret på en forståelig måde til den danske befolkning, såvel som være tilgængelig for forskere, og vil samlet set bidrage til øget viden om havmiljø, havmiljøets tilstand og ålegræs i de kystnære danske farvande.

Projektperioden er 2024-2026, men der forventes opfølgning de efterfølgende år, hvorfor der ansøges om tilladelse til udplantning i perioden 2026-2029.

Tænketanken Hav og SDU søger tilladelse til udplantning på 24 ha ålegræs fordelt på 12 lokaliteter, inden for polygoner som er vist på kort i Bilag 3. I foråret 2024 fik vi tilladelser til udplantning af ålegræs på 46 lokaliteter, samt yderligere 12 lokaliteter i foråret 2025. 27 af tilladelserne blev udnyttet i 2024, og alle 12 tilladelser fra 2025. Udplantningerne er blevet monitoreret af frivillige på

månedsbasis fra juli-oktober, som indberetter data i en platform. Ligesom ved udplantningerne i 2024, klarer flere af udplantningerne fra 2025 sig rigtig godt, og der er potentiale for at lave en storskala-udplantning på ca. 6 af lokaliteterne i 2026, mens andre udplantninger skal monitoreres yderligere i 2026. Der er, som forventet, også nogle af udplantningerne, der er gået til. Både positive og negative resultater er vigtige for SDUs arbejde med vidensopbygning og kvalificering af fremtidige ålegræs-genopretnings-indsatser.

Vi søger om disse yderligere 12 tilladelser da nogle af udplantningerne fra juni 2025 som sagt er gået til, og de lokale engagerede frivillige vil gerne plante ud igen i 2026 på nye områder, som vi sammen med de frivillige og SDU har udvalgt. Desuden har borgere rundt omkring i landet henvendt sig til os for at få en lokalitet med i deres lokalområde – dem vil vi gerne imødekomme.

Intentionen er at lave testudplantninger i 2026, og såfremt disse udvikler sig positivt hen over den følgende sæson, vil der på udvalgte lokaliteter blive gennemført storskala-udplantninger i de efterfølgende år.

Baggrund

Ålegræs (*Zostera marina*) er en hjemmehørende plante, der vokser i de kystnære områder. Ålegræs danner ålegræsbede, som er hjemsted samt fødegrundlag for et rigt dyreliv. Ålegræs er følgelig en afgørende faktor for et sundt kystnært havmiljø og fungerer som indikator for havmiljøets velbefindende. Danmark har siden år 1900 tabt omtrent 2/3 af det samlede areal med ålegræs. I dag udgør arealet ca. 220.000 ha mod oprindeligt ca. 670.000 hektar. Tilbagegangen i udbredelsen af ålegræs skyldes forskellige presfaktorer, men primært udledning af næringsstoffer fra land, hvilket har medført en reduktion af lys og mere ekstreme hændelser, såsom iltsvind. Udledningen af næringsstoffer har næret væksten af fytoplankton og opportunistiske alger og medført dårlig vandkvalitet, hvilket har bidraget til tilbagegangen af ålegræs.

Udover at fungere som yngel- og opvækstområde, gemmested for fisk og bunddyr, spisekammer for mange havfugle, forsyner ålegræs også havmiljøet med andre såkaldte "økosystemtjenester": Det binder CO₂ og nogle af de næringsstoffer, som udledes fra fx landbrug. Ålegræsbede producerer store mængder ilt, og nedbrydningen af biomassen er så langsom, at den ikke kan udløse iltsvind i modsætning til nedbrydningen af opportunistiske makroalger. Derfor huser ålegræsbede store dyretætheder og en høj artsrigdom, når man sammenligner med nøgenbundshabitatet. Ålegræsbede retablerer dermed robuste fødekæder, hvilket er vigtigt. Ålegræs virker også som et naturligt kystværn, idet det dæmper erosion af kysten, fordi dets blade dæmper bølgenes bevægelser og ydermere holder fast på sedimentet. Opsummeret har ålegræsbestanden en særdeles vigtig betydning for havmiljøet, og der er derfor hårdt brug for genopretning, sideløbende med andre indsatser for havmiljøet.

Ud af de 109 kystvande, hvor der bestemmes økologisk tilstand jf. Vandrammedirektivet, er ingen af disse i 'god økologisk tilstand', mens 98% af alle kystvande er i 'ikke-god' kemisk tilstand. Samtidig viser data fra de seneste 'nøglefiskerapporter', at fiskebestanden i de kystnære områder er faldet, især i de seneste 5-10 år. Stort set alle fiskearter i de kystnære områder benytter ålegræs i forskellige livstadier til fx at søge skjul eller føde. Derfor er genopretningen og beskyttelsen af ålegræs i de kystnære farvande en bunden opgave, hvis Danmark skal i mål med sine internationale forpligtelser og hvis vi igen skal kunne opleve sunde og rige kystnære havmiljøer ved de danske kyster.

Men genopretningen af ålegræs kan ikke blot ske ved, at presfaktorerne, såsom udledning af næringsstoffer, reduceres. Der er også brug for, at ålegræsset får en hjælpende hånd til sin udbredelse, idet planten har svært ved at reetablere sin oprindelige dækning langs kysten, og ikke mindst idet naturlig udbredelse tager lang tid. Der er derfor gennem de seneste år kommet en del fokus på udplantning af ålegræs, som en måde at forøge de områder hvor ålegræsset kan bredes sig

fra. Fokus på at forbedre havmiljøet omfatter ligeledes naturgenopretning ved stenrev og etablering af muslingebanker i de danske fjorde og kystvande.

Indeværende ansøgning om tilladelse til ålegræsudplantning bør ses som et tiltag til naturgenopretning og vil muliggøre et stort fremskridt på denne dagsorden nationalt.

Generelt omkring udplantning af ålegræs på alle lokaliteter

Projektet vurderes ikke at være til ulempe for allerede etablerede anlæg eller for sejlads i området.

Ålegræsbede kan optræde som en naturlig beskyttelse af kysten, da de har en bølgebrydereffekt kombineret med et netværk af rødde og rodstængler, som stabiliserer havbunden. Projektet vurderes derfor ikke at have en negativ påvirkning af hverken strømforhold eller den nærliggende kysts udvikling – snarere tværtimod.

Projektet vurderes ikke at have en negativ påvirkning på bilag IV arten Marsvin, da der ikke er støjende aktiviteter i forbindelse med udplantningen, som foregår ved snorkling og fridykning. Tværtimod vurderes projektet at styrke økosystemerne i det kystnære havmiljø, hvilket overordnet set bidrager til bedre forhold for marsvin.

Selve udplantningen vil foregå over en dags tid årligt i juni måned. Forud for udplantningen høstes der ålegræs i nærliggende ålegræsbede. Disse monteres på ikke-galvaniserede søm med en jerntråd og plantes ud på sandbunden. Efter kort tid vil søm og jerntråd være forsvundet og ålegræsset kan vokse videre.

Se venligst mere om arbejdsmetode under ansøgningens afsnit ”F. Beskrivelse af planlagte arbejdsmetoder” samt i Bilag 2 Beskrivelse af arbejdsmetode, Felt F.

Valg af lokaliteter og beskrivelse af områderne

Projektets 12 lokaliteter er udvalgt af SDU med afsæt i principperne i den videnskabelige rapport: *Ålegræs - Guideline til udpegning af optimale storskala udplantningsområder*, Centret for Marin Naturgenopretning (2023). Desuden er alle lokaliteter udvalgt baseret på at kunne udvide eksisterende ålegræspopulationer til nærliggende sandede barbundsarealer.

Via orthofotos og GIS-værktøjer er der udpeget lavvandede områder (< 2 m ved middelvandstand), hvor der vil være tilstrækkelige lysforhold og hvor der lokalt er ålegræspopulationer, der er stabile over en flerårig periode. Det forventes derfor også, at der har været en historisk forekomst af ålegræs, da miljøtilstanden var bedre. Frivillige har på forhånd været i vandet og sikre sig at bund- og dybdeforhold i området er velegnede til ålegræsudplantning.

Analyseprocessen bygger på et GIS screeningsværktøj, der er koblet med en model indeholdende adskillige parametre, der vedrører tærskelværdier for stressorer for ålegræs. På den måde har projektet undvejet lokaliteter, som hindrer vækstpotentialet for meget til, at udbredelsen efterfølgende kan lykkes.

Derudover har der i udvælgelsen været fokus på barbundsarealer, der er overvejende sandede til let mudrede, da disse egner sig bedst til ålegræssets forankringsevne samt transplantation med søm-metoden. Af samme årsag er barbund med grus/sten også så vidt muligt undgået. Dette giver transplantationerne god mulighed for succes.

Endelig er transplantationsområderne samt høstbedene selekteret udenfor NOVANA-transektter, for ikke at påvirke de nationale data.

Da initiativet er baseret på frivilliges engagement, har der herudover været en række praktiske hensyn ved udvælgelsen:

- Det antages, at den frivillige ikke har båd og skal derfor kunne nå både høstbed og transplantationslokaliteten uden.
- Af sikkerheds- og budgetmæssige årsager vil der kun arbejdes på dybder på middelvandsstand på < 2 m, så erhvervsdykkere ikke behøves.
- Der skal være et robust høstbed, hvor skuddene kan høstes fra, indenfor en anvendelig afstand.
- Der skal være mulighed for adgang for offentligheden og med parkering i gåafstand.

Den økologiske tilstand for ålegræs, bundfauna og klorofyl på de udvalgte lokaliteter

Kun 6 ud af de i alt 109 kystvandsområder i Danmark opnår miljømålet for rodfæstede bundplanter (havgræsser, herunder ålegræs). For de udvalgte 12 områder til Danmark Planter Ålegræs er følgende gældende for *ålegræssets økologiske tilstand*:

- 12 lokaliteter har ringe-moderat økologisk tilstand for ålegræs
- Udover ålegræstilstanden inddrages også tilstanden for bundfauna og klorofyl (mængden af algeplankton) til bestemmelse af miljøtilstanden for hver lokalitet. Udbredte ålegræsenge vil kunne understøtte bundfaunaen ved at yde et habitat der understøtter bedre yngelpleje og levemuligheder, hvilket understreger koblingen mellem disse to parametre. Desuden er koncentrationen af klorofyl og dermed mængden af algeplankton tæt koblet til ålegræstilstanden, da høje koncentrationer kan medføre blokering af sollys til ålegræsset, der i så fald kan opleve forringede vækstmuligheder.

For *tilstanden af bundfauna* gælder det følgende for områderne:

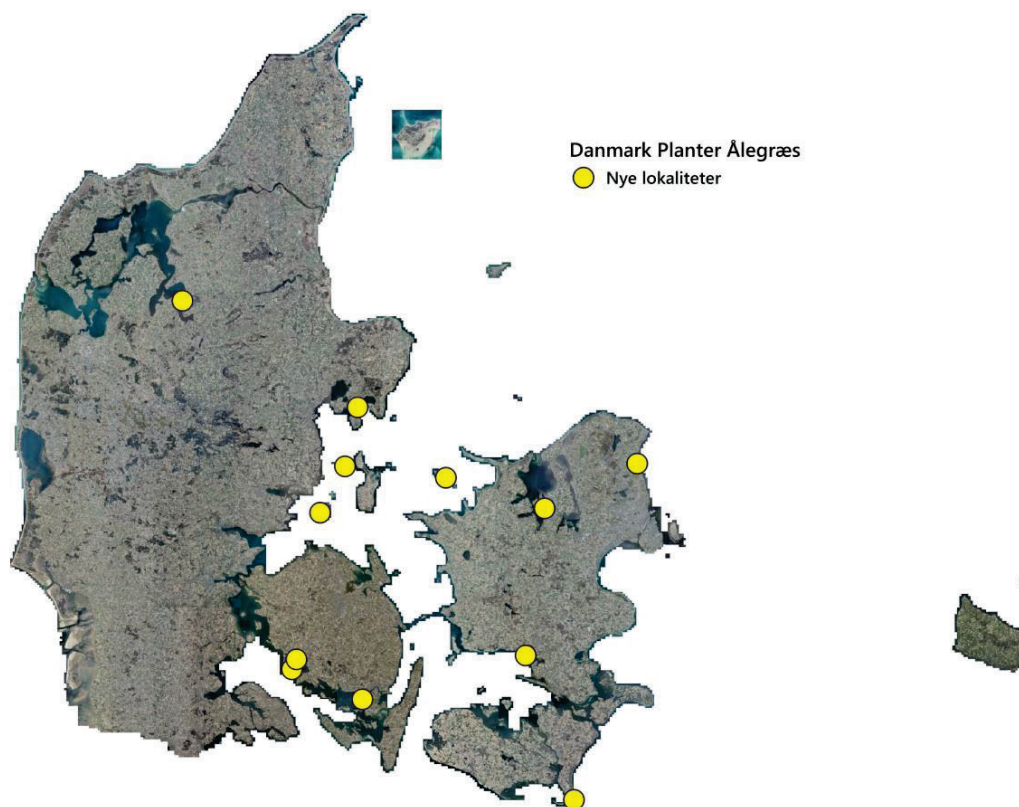
- 3 lokaliteter har god-høj økologisk tilstand
- 7 lokaliteter har ringe-moderat økologisk tilstand
- 2 lokaliteter har ukendt økologisk tilstand

For *tilstanden af klorofyl* gælder det følgende for områderne:

- 3 lokaliteter har god-høj økologisk tilstand
- 9 lokaliteter har dårlig-moderat økologisk tilstand

På trods af at flere af de udvalgte lokaliteter ikke opfylder miljømålet for god økologisk tilstand, vurderes det, at udplantningen vil være succesfuld i disse områder.

For hvert udpeget bruttoområde medfølger hjørnekoordinaterne (GPS-punkter). De har alle et areal på 2 ha, men forskellige udformninger. Bruttoområder er markeret med en polygon på GIS-kortene og derudover er høstbed indtegnet med en rød cirkel. Som nævnt tidligere, vil projektet starte med testudplantninger og opfølge med storskala udplantninger såfremt de gennemførte test lykkes.

Figur 1: Danmarks-kort med lokaliteter for de udvalgte 12 lokaliteter til Danmark Planter Ålegræs.

Udvalgte lokaliteter til Danmark Planter Ålegræs								
ID	Kommune	Nærmeste by	Ligger i NATURA 2000 område	Afstand til NOVANA (km)		Areal (ha)	CRS: EPSG:4326 - WGS 84	
				Fra brutto-område	Fra høst-bed		x	y
1	Kalundborg	Sejerby	Nej	14	12.5	2	55.88937442	11.15913859
							55.89008957	11.15980960
							55.88915937	11.16294852
							55.88844424	11.16227748
2	Frederikssund	Vellerup	Nej	6.7	7.1	2	55.75168117	11.85236613
							55.75253601	11.85285487
							55.75198468	11.85588630
							55.75112986	11.85539750

3	Fredensborg	Mikkeltborg	Nej	2.5	2.5	2	55.91483838	12.52526229
							55.91512807	12.52719324
							55.91373999	12.52785343
							55.91345031	12.52592256
4	Assens	Helnæs By	Nej	0.9	0.9	2	55.13519035	10.04131258
							55.13600452	10.04197621
							55.13524409	10.04481848
							55.13442994	10.04415480
5	Assens	Nellemose	Nej	0.4	0.6	2	55.17526121	10.07451583
							55.17447637	10.07417508
							55.17478012	10.07789837
							55.17399529	10.07755756
6	Syddjurs	Fuglsø	Ja	3.2	0.4	2	56.18210421	10.54401300
							56.18185757	10.54487236
							56.17919755	10.54241815
							56.17944417	10.54155883
7	Horsens	Endelave By	Ja	1.7	2.4	2	55.76205183	10.25911689
							55.76188169	10.26134977
							55.76079285	10.25881518
							55.76062628	10.26104885
8	Svendborg	Strammelse	Nej	4.9	5.1	2	55.00895675	10.52960779
							55.00984451	10.52936642
							55.01012191	10.53245587
							55.00923415	10.53269718
9	Skive	Virksund	Ja	6.8	1.4	2	56.61807986	9.28748045
							56.61845527	9.28859208
							56.61653999	9.29071979
							56.61616460	9.28960820
10	Guldborgsund	Gedesby	Nej	4.0	4.0	2	54.58094702	11.97316215
							54.58101442	11.97423843
							54.57846279	11.97471199
							54.57839538	11.97363577
11	Odder	Tunø By	Nej	10.0		2	55.94465953	10.44148004
							55.94622532	10.44510435
							55.94572699	10.44578798
							55.94416122	10.44216368
12	Næstved	Enø By	Ja	2.5	0.8	2	55.16618515	11.67829514
							55.16657771	11.68040538
							55.16536971	11.68109110
							55.16497715	11.67898092

Væsentlighedsvurdering ift. udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder

For alle 12 lokaliteter er afstanden til nærmeste marine Natura 2000-område angivet og en væsentlighedsvurdering er foretaget ift. udpegningsgrundlaget for det respektive Natura 2000-område:

ID	Kommune	By	Afstand til nærmeste NATURA 2000 (km)	Navn på nærmeste Natura 2000	Naturtype	Væsentlighedsvurdering
1	Kalundborg	Sejerby	1.2	Sejerø Bugt og Saltbæk Vig	Bugter og vige, stenrev, sandbanker	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Sejerø Bugt og Saltbæk Vig</i> ".
2	Frederikssund	Vellerup	5.3	Udby Vig	Bugter og vige	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Udby Vig</i> ".
3	Fredensborg	Mikkeltborg	20.0	Gilleleje Flak og Tragten	Sandbanker, Stenrev	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Gilleleje Flak og Tragten</i> ".
4	Assens	Helnæs By	2.0	Maden på Helnæs og havet vest for	Bugter og vige, stenrev, sandbanker	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Maden på Helnæs og havet vest for</i> ".
5	Assens	Nellemose	6.8	Maden på Helnæs og havet vest for	Bugter og vige, stenrev, sandbanker	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Maden på Helnæs og havet vest for</i> ".

6	Syddjurs	Fuglsø	o	Mols Bjerger med kystvande	Bugter og vige, stenrev, sandbanker	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området " <i>Mols Bjerger med kystvande</i> ".
7	Horsens	Endelave By	o	Horsens Fjord, havet øst for og Endelave	Sandbanker, stenrev	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området " <i>Horsens Fjord, havet øst for og Endelave</i> ".
8	Svendborg	Strammelse	o.9	Sydfynske Øhav	Bugter og vige, sandbanker, stenrev	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Sydfynske Øhav</i> ".
9	Skive	Virksund	o	Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk	Bugter og vige, kystlaguner og strandsøer, sandbanker, mudder og sandflade blottet ved ebbe	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området " <i>Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk</i> ".
10	Guldborgsund	Gedesby	2.1	Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor, Hyllekrog-Røds	Bugter og vige, stenrev, sandbanker, mudder og sandflade blottet ved ebbe	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor, Hyllekrog-Røds</i> ".
11	Odder	Tunø By	6.2	Horsens Fjord, havet øst for og Endelave	Sandbanker, stenrev	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - samt de angivne afstande til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området " <i>Horsens Fjord, havet øst for og Endelave</i> ".
12	Næstved	Enø By	o	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde	Kystlaguner og strandsøer, Bugter og vige, Stenrev, sandbanker	Med baggrund i projektets karakter som naturgenopretning - hvilket består af minimale indgreb, som udføres ved manuel udplantning - vurderes projektet ikke at have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura

						2000-området " <i>Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde</i> ".
--	--	--	--	--	--	---

Bilag 2: Beskrivelse af arbejdsmetode, Felt F

I slutningen af 2025 har Syddansk Universitet (SDU) undersøgt mulige lokaliteter til ålegræstransplantation på landsdækkende plan, hvoraf 12 lokaliteter gav lovende resultater for at kunne udplante ålegræsset med succes.

I de fleste indre danske farvande sker der iflg. Biologisk Institut ved SDU en ringe etablering af ålegræs ved frøspredning (frøene skylles på land eller ud på dybder med utilstrækkelige lysforhold, de ædes af krabber, eller begraves for dybt, eller de skrøbelige frøspirer kan ikke etableres under de multiple presfaktorer i det marine miljø). Derfor skal reetablering af ålegræsbede udføres ved at udplante ålegræs der tages fra eksisterende sunde moderbede i nærheden. Derfor er der i realiteten tale om transplantation af ålegræs, som i dette projekt bliver udført af frivillige med faglig støtte fra SDU og Tænketanken Hav.

Det er hensigten, at projektet skal bidrage til at få en bedre indsigt i hvor ålegræstransplantationer er mulige og identificere begrænsende presfaktorer. I samarbejde med Tænketanken Hav, SDU samt Tænketanken Havs medlemmer, bidrager Danmark Planter Ålegræs til ny viden om genopretning af livet i havet.

Indeværende bilag beskriver arbejdsmetoden omkring reetablering af ålegræsbede. Først afmærkes områderne, dernæst høstes og klargøres skud, som til sidst udplantes.

Afmærkning

I forbindelse med udplantningen vil det afsatte område blive afmærket. Udplantningerne foregår på mellem 1-1,8 meters dybde ved middelvandstand. Ingen af projektets lokaliteter vurderes at være til gene for hverken sejlads (både erhvervs- og rekreativ sejlads), badegæster eller miljø, da der ikke etableres fysiske anlæg, såsom bure eller net.

Afmærkningen af testudplantningsområdet vil kun ske, når der arbejdes i det pågældende område. Det specifikke udplantningsområde (25 m² ved test-transplantationer) afmærkes med en let bøjle i klare farver af typen som benyttes i kystfiskeriet. Forankring i bunden sker med et anker. Afmærkningerne vil blive fjernet ved udplantningens afslutning. Storskala-udplantningerne afmærkes tilsvarende afgrænsende med 4 hjørnebøjer.

Høst og klargøring af skud

Ålegræs til udplantning høstes fra nærliggende robuste, sunde ålegræsbede. SDU har i tidligere undersøgelser fulgt moderbedenes tilstand efter høst, og har påvist at bedene i løbet af kort tid erstatter de høstet skud, når der høstes skånsomt iht. SDUs retningslinjer. Dermed vurderes det ikke, at høsten fra bedene er til skade for bedenes tilstand.

Under optimale forhold vokser ålegræs i store sammenhængende bede. Planten formerer sig dels kønnet ved hjælp af frøsætning, dels ukønnet ved hjælp af rodsrud. Ålegræs gror dog fortrinsvist ukønnet i de danske farvande og opretholder primært sin udbredelse ved rodsrudsformering. Skud høstes inden for disse allerede eksisterende moderbede til storskala udplantning/transplantation.

Ålegræs fra moderbedet høstes forsigtigt ved hjælp af en rive og opbevares herefter i saltvand indtil udplantningen skal finde sted. Opbevaret korrekt i saltvand kan skuddene holde sig friske i flere

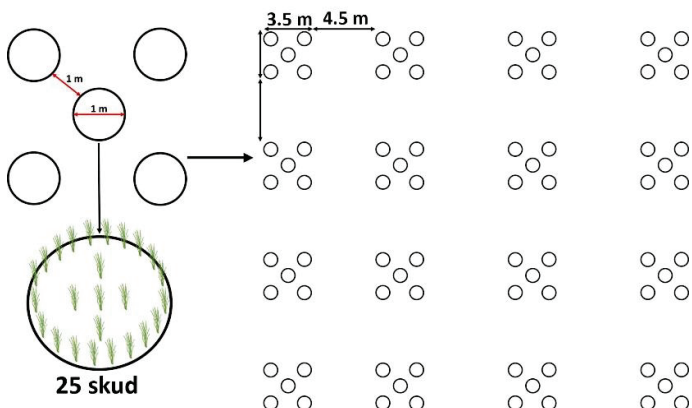
dage, men udplantes hurtigst muligt efter høst. På land bliver hvert enkelt høstet skud monteret med jerntråd på små jernsøm (5 g, 80 x 31 mm). Jernsømmene og tråden er forgængelige, og vil med tid nedbrydes og indgå i sedimentet, hvor jern i forvejen indgår naturligt.

På billederne ses de fastsatte skud på jernsøm - klar til udplantning.

Udplantning

Nedenfor er de plantemønstre skitseret, som SDU påtænker til de valgte udplantningsområder. Disse vil placeres indenfor de 2 hektar, der ansøges om for hvert område. Plantemønstrene kan frit designs og skaleres efter udformningen på de egnede arealer.

Processen er som følger:

Der benyttes stålringe til at markere ringstrukturen i udplantningsmønsteret. Disse tages op efter udplantningerne.

- I en stålring med en diameter på 1 m, transplanteres 25 skud ålegræs.
- Fem af disse ringe plantes i et femkløver mønster med 1 m mellem hver ring.
- Disse femkløvere placeres på rad og række med 4,5 m afstand i begge retninger, indtil arealet er udfyldt.

Med denne metode transplanteres skuddene med en tæthed på 2 skud/m², hvilket svarer til 20.000 skud/ha. Denne skudtæthed giver transplantationen optimale vækstpotentiale i form af rodskudsformering, mens de selvforstærkende egenskaber ved storskalatransplantation bevares.

Udplantningen sker på vanddybder omkring 1-1,8 m ved middelvandstand hvor lysforholdene for ålegræs er optimale.

Bilag 3: Kort over lokaliteter

ID 1: Sejerby, Kalundborg

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.88937442, 11.15913859

55.89008957, 11.15980960

55.88915937, 11.16294852

55.88844424, 11.16227748

ID 2: Vellerup, Frederikssund

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.75168117, 11.85236613

55.75253601, 11.85285487

55.75198468, 11.85588630

55.75112986, 11.85539750

ID 3: Mikkelsborg, Fredensborg

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.91483838, 12.52526229

55.91512807, 12.52719324

55.91373999, 12.52785343

55.91345031, 12.52592256

ID 4: Helnæs By, Assens

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.13519035, 10.04131258

55.13600452, 10.04197621

55.13524409, 10.04481848

55.13442994, 10.04415480

ID 5: Nellemose, Assens

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.17526121, 10.07451583

55.17447637, 10.07417508

55.17478012, 10.07789837

55.17399529, 10.07755756

ID 6: Fuglsø

Hjørnekoordinater (WGS 84):

56.18210421, 10.54401300

56.18185757, 10.54487236

56.17919755, 10.54241815

56.17944417, 10.54155883

ID 7: Endelave By, Horsens

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.76205183, 10.25911689

55.76188169, 10.26134977

55.76079285, 10.25881518

55.76062628, 10.26104885

ID 8: Strammelse, Svendborg

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.00895675, 10.52960779

55.00984451, 10.52936642

55.01012191, 10.53245587

55.00923415, 10.53269718

ID 9: Virksund

Hjørnekoordinater (WGS 84):

56.61807986, 9.28748045

56.61845527, 9.28859208

56.61653999, 9.29071979

56.61616460, 9.28960820

ID 10: Gedesby

Hjørnekoordinater (WGS 84):

54.58094702, 11.97316215

54.58101442, 11.97423843

54.57846279, 11.97471199

54.57839538, 11.97363577

ID 11: Tunø

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.94465953, 10.44148004

55.94622532, 10.44510435

55.94572699, 10.44578798

55.94416122, 10.44216368

ID 12: Enø

Hjørnekoordinater (WGS 84):

55.16618515, 11.67829514

55.16657771, 11.68040538

55.16536971, 11.68109110

55.16497715, 11.67898092

Bilag 4: Opbakning fra havne og interessenter

ID 2: Vellerup, Frederikssund

Opbakning fra friluftsföreningen Hammergården og fra Østre Færge, med færgeleje nordvest for udplantningen.

Nanna Meilholm Christiansen

Fra: Flemming Pedersen <flempdk@gmail.com>
Sendt: 17. oktober 2025 09:10
Til: Nanna Meilholm Christiansen; mail@hammergaarden.dk
Emne: Sv: Ålegræsudplantning ved Hammerkrog

Kære Nanna

Som formand for Friluftsföreningen, synes jeg det er en god ide, at der sker udplantning af ålegræs, så det kan vi ikke have noget imod.

Du skal vide at adgangen til vandet gennem vore område er af en 1½ meter bred grussti, der kan ikke køres med bil til vandet, men man kan gå, cykle, have en trillebør eller en havetraktor, som transportmiddel.

Parkering sker på vores parkeringsplads lige, når man kører ind på området.

I må gerne orientere os, når og hvis der kommer en konkret dato for, hvor der sker udplantning.

Mvh

Flemming Pedersen

Nanna Meilholm Christiansen

Fra: mk@ofas.dk
Sendt: 17. oktober 2025 11:39
Til: Nanna Meilholm Christiansen
Emne: VS: Ålegræsudplantning nær Hammerkrog

Kære Nanna

Vi syntes det er et rigtigt godt initiativ, vi påskønner alt hvad der kan bedre biodiversiteten og fremme vilkårene for dyrene i og omkring fjorden

Når i planter ud skal i være opmærksomme på at Hammerkrogen er meget fladvandet og ofte er tørlagt ved lavvande

Venlig Hilsen

Michael Kousted

Østre Færgevej 70 | 4305 Orø | Tlf. 4542 4242 | CVR 63509019 | www.ostrefærge.dk

ID 7: Endelave By, Horsens

Opbakning fra Endelave Havn.

Nanna Meilholm Christiansen

Fra: Jørgen Holm Pedersen <jhp@horsens.dk>
Sendt: 29. oktober 2025 11:51
Til: Nanna Meilholm Christiansen
Emne: SV: Ålegræsudplantning nær Endelave Havn

Hej Nanna
Godt initiativ. 😊

Endelave Havn kan bakke op om, at der laves en testudplantning af Ålegræs vest for Endelave Havn, da det ikke vil være i konflikt med planlagte aktiviteter de kommende år.

Med venlig hilsen

Jørgen Holm Pedersen
Havnefoged

Telefon direkte: 51589942
Mobil: 51589942
Mail: jhp@horsens.dk

Horsens Kommune

Teknik og Miljø
Endelave Havn
Vesterby 52 C, Endelave
8700 Horsens

Område/ID	Bemærkning fra Kystdirektoratet	Bemærkning fra ansøger
ID1: Sejerby, Kalundborg	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg
ID3: Mikkeltborg, Fredensborg	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg
ID4: Helnæs By, Assens	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg Kystdirektoratet har tidligere givet tilladelse til en række fortøjningspæle.	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg Kystdirektoratet for sagsnr. 23/03041 givet tilladelse til 32 fortøjningspæle. Vi sørger for at positionere udplantningen indenfor vores ansøgte område med afstand til disse koordinater.
ID5: Nellemose, Assens	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg
ID9: Virksund	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg
ID11: Tunø	Overlapper eller er i tæt nærhed af eksisterende broanlæg	Vi sørger for at holde god afstand til broanlæg